4. soutěžní série – řešení

1. Počet šestiúhelníků $(2n+1)^2 - 1 = 4n(n+1)$ je násobkem tří pro $n \equiv 0, 2 \pmod 3$, takže pokrytí neexistuje pro $n \equiv 1 \pmod 3$. Ukážeme, že pokrytí existuje pro $n \equiv 0, 2$. Útvar lze rozdělit na čtyři rovnoběžníky $n \times (n+1)$. Protože rovnoběžník 2×3 lze pokrýt dvěma triminy, lze pokrýt i každý rovnoběžník s jednou stranou dělitelnou třemi a druhou dělitelnou dvěma (nazvěme je *dobré*). Pokud $3|n$ a $n+1$ je sudé, nebo pokud $3|(n+1)$ a n je sudé, je rovnoběžník $n \times (n+1)$ dobrý. Pokud $3|n$ a $n+1$ je liché, lze rovnoběžník $n \times (n+1)$ rozdělit na dobré rovnoběžníky $n \times (n-3)$ a $n \times 4$. Pokud $3|(n+1)$ a n je liché, jsou dobré rovnoběžníky $(n+1) \times 3$ a $(n+1) \times (n-3)$.

2. Dva body nestačí, pro libovolné dva body totiž najdeme bod, který má od obou racionální vzdálenost. Ukážeme, že tři body stačí. Zvolme libovolné dva body P a Q, třetí bod budeme hledat například na přímce PQ. Jistě každá z racionálních kružnic (= kružnic s racionálním poloměrem) se středem P má nejvýše dva průsečíky s každou racionální kružnicí se středem Q, tj. existuje jen spočetně mnoho bodů, které neleží ve sjednocení iracionálních množin P a Q. Uvažume všechny racionální kružnice se středy v těchto bodech, těch je opět spočetně mnoho, a tedy i jejich průsečíků s přímkou PQ je jen spočetně mnoho. Tj. na této přímce existuje bod R, který má od všech těchto bodů iracionální vzdálenost.

3. Ukážeme, že d vyhovuje právě když je čtvercem. Nejprve si všimneme, že d vyhovuje právě když dn^2 vyhovuje. Proto stačí ověřit square-free čísla d. Pro $d = 1$ lze uhodnout, že vyhovuje $k = 15$ a posloupnost $8, 1, 15, 10, 6, 3, 13, 12, 4, 5, 11, 14, 2, 7, 9$. Nechť máme $d > 1$ dělitelné prvočíslem p. Pokud bychom našli vyhovující k a uspořádání $a_1 d, a_2 d, \ldots, a_k d$ (tj. $a_i d + a_{i+1} d$ jsou čtverce pro všechna $i = 1, \ldots, k-1$), pak z $p|d$ plyne $p^2 | a_i d + a_{i+1} d$. To znamená, že $a_i + a_{i+1} \equiv 0 \pmod p$, speciálně všechna $a_1, a_3, \ldots$ (resp. $a_2, a_4, \ldots$) jsou navzájem kongruentní modulo p. Pro $p = 2$ dostáváme, že a_i jsou buď všechna sudá nebo všechna lichá, pro $p \geq 3$ dávají a_i nejvýše dva zbytky modulo p, ale $k \geq 3$. Spor.

4. Nechť $x, y \in G$. Pak platí

$$xy\Phi(x)\Phi(y) = xy\Phi(xy) = \Phi(xy)xy = \Phi(x)\Phi(y)xy.$$

Protože $y\Phi(y) = \Phi(y)y$, je taky $\Phi(y)y^{-1} = y^{-1}\Phi(y)$, tedy platí

$$\begin{aligned} y\Phi(x)y^{-1} &= x^{-1}xy\Phi(x)y^{-1}\Phi(y)\Phi(y)^{-1} \\ &= x^{-1}xy\Phi(x)\Phi(y)y^{-1}\Phi(y)^{-1} \\ &= x^{-1}\Phi(x)\Phi(y)xyy^{-1}\Phi(y)^{-1} \\ &= \left(x^{-1}\Phi(x)\right)\left(\Phi(y)x\Phi(y)^{-1}\right). \end{aligned}$$

Nhradíme-li v této rovnosti x za x^{-1}, pak invertováním dostaneme

$$\begin{aligned} y\Phi(x)y^{-1} &= \left(y\Phi(x^{-1})y^{-1}\right)^{-1} \\ &= \left(\Phi(y)x^{-1}\Phi(y)^{-1}\right)^{-1}\left(x\Phi(x^{-1})\right)^{-1} \\ &= \left(\Phi(y)x\Phi(y)^{-1}\right)\left(\Phi(x)x^{-1}\right) \\ &= \left(\Phi(y)x\Phi(y)^{-1}\right)\left(x^{-1}\Phi(x)\right). \end{aligned}$$

Tedy pro libovolné $x, y \in G$ komutuje $x^{-1}\Phi(x)$ s $\Phi(y)x\Phi(y)^{-1}$. Tedy, protože Φ je automorfisums, komutuje $x^{-1}\Phi(x)$ dokonce s yxy^{-1} pro libovolné $x, y \in G$.

Zafixujme si nyní x. Pokud $x = e$ (kde jako e značíme neutrální prvek), pak určitě $\Phi(x) = x$. Dále nechť $x \neq e$. Podgrupa G generovaná všemi prvky tvaru yxy^{-1} je normální, tedy díky $x \neq e$ se musí jednat o celou G (jinak by G nebyla jednoduchá). Centrum G (tj. množina prvků G, které komutují se všemi prvky G) je komutativní normální podgrupa, tedy (protože G není komutativní, ale je jednoduchá), musí být rovno $\{e\}$. Ale protože $x^{-1}\Phi(x)$ komutuje se všemi yxy^{-1} a ty generují G, komutuje $x^{-1}\Phi(x)$ se všemi prvky G, čili leží v centru G, čili v $\{e\}$. Takže $x^{-1}\Phi(x) = e$, neboli $x = \Phi(x)$.